

in Indien erschienener Bücher. *Geschlossen*: निद्रा^० (लोचन) KATHÁS. 63, 195. von einer Blüthe H. 1129. im Prākṛit: ता सुमुद्दिदमुक्ते कौक्लि (vgl. मुद्रणा) Vikr. 43, 3. In Verbindung mit कर Hand PAKĀR. 3, 1, 17. 7, 30 wohl so v. a. in eine best. Form gebracht (vgl. मुद्रा 8).
 — उद् *entsiegeln, öffnen, entfesseln, befreien* (in übertr. Bed.): मन्त्रो-
 न्मुद्रितया गिरा KATHÁS. 17, 126. उन्मुद्रितः — रसक्रमः 14, 62.
 — वि *verschiessen, verkorken*: घ्रास्यं घटस्य ÇĀRṅG. SĀH. 3, 2, 15.
 मुद्रा (wohl von मर्द्) f. UṆĀDIS. 2, 13. 1) *Siegelring, Siegel* (sowohl das Petschaft als auch der Abdruck) Trik. 2, 8, 29. MBH. 1, 5164. इमां मुद्रां वदङ्गुली निवेशयता मया ÇĀR. 84, 14. ० स्थानं परामुष्य 67, 19. MĀLAV. 49, 11. RĀĒA-TAR. 4, 416. fg. स्वमुद्रापरिचिह्नित JĀĒN. 1, 318. मुद्रा दत्त्वा ein Siegel auflegen Z. d. d. m. G. 14, 872, 7. मुद्रया सह गच्छतु राज्ञो ये गन्तु-
 मोत्सवः । न चामुद्रः प्रवेष्टव्यो द्वारपालस्य पश्यतः ॥ HARIV. 14461. न चामुद्रो ऽभिनिर्घाति न चामुद्रः प्रवेष्टयते । वृक्ष्यन्धकपुरः (so die ed. Bomb.) MBH. 3, 654. इति प्रायो भावाः स्फुरद्वधिमुद्रामुकुलितः Spr. 401. स्त्रीमु-
 द्रा कषकेतनस्य 3308. Type, Holotype: लेखन्या लिखितं विप्रैर्मुद्राभिर्-
 ङ्कितं च यत् । शिल्पादिनिर्मितं यच्च पाठ्यं धार्यं च सर्वदा ॥ KHADGAMĀLĀ-
 TANTRA im ÇKDr. unter मुद्रालिपि. — 2) *Ring* überh., z. B. an einem chirurgischen Instrumente VĀGBH. 25, 22. — 3) *Abdruck* überh.: तस्मिं-
 स्तीर्थे पद्मलक्षणालङ्कितः । अद्यापि मुद्रा दृश्यते MBH. 3, 5008. ज्ञानमुद्रा-
 द्वयं तस्या दृष्यद्यापि दृश्यते RĀĒA-TAR. 1, 336. अस्त्रपद^० MAHIDH. zu VS. 11, 23. केयूरमुद्रा गले Spr. 2662. VARĀH. BRH. S. 23, 3. — 4) *eine geprägte Münze* ÇKDr. MOLESW. — 5) *Abbild, Zeichen*; insbes. ein auf den Körper aufgetragenes Zeichen eines göttlichen Attributes u. s. w.: माद्यं मांसं च मत्स्यं (sic) च मुद्रा मेथुनमेव च । मकारपञ्चकं चैव मक्ष्यातकना-
 शनम् ॥ WILSON, Sel. Works I, 256 (Wilson fasst das Wort hier in der Bed. 8.). पद्ममुद्रापदान्बुत्त BHĀG. P. 3, 24, 17. बन्धमुद्राभिधानाय ein Zeichen der Gefangenschaft, — Knechtschaft RĀĒA-TAR. 4, 179. — 6) *Verschluss*: श्रोष्ठ^० so v. a. geschlossene Lippen UTTARARĀMAK. 114, 9. nach dem Schol. = श्रोष्ठस्याकृतिः; vgl. a person as to shape and bulk; a figure or form bei MOLESW. — 7) *Mysterium*: इयं तु शोभवी मुद्रा गुप्ता कुलवधूरिव Verz. d. Oxf. H. 92, a, 20. — 8) allgemeine Bez. für Fingerstellungen oder Finger-
 verschlüngen bei religiösen Vertiefungen VJUTP. 120. Verz. d. Oxf. H. 70, a, 27. 94, b, 8. 235, a, 20. 24. 236, b, 20. WASSILJEV 143. KÖPPEN 1, 308. ज्ञानमयी WEBER, RĀMAT. Up. 300. bei der Behandlung eines Kranken mit Magie: मुद्रातन्त्रमन्त्रध्यानादिभिश्चोपक्रम्य DAÇAK. 73, 4. Vgl. u. कूर्म 3. — 9) in der Rhetorik der schlichte Abdruck der Wirklichkeit in Worten, das Nennen eines Dinges bei seinem wahren Namen: सूद्यार्थ-
 मूचनं मुद्रा प्रकृतार्थपरैः पदैः । नितम्बगुर्वी तरुणी दृग्गुणविविपुला च सा ॥ KUYALAJ. 164, a (137, b). Verz. d. Oxf. H. 208, a, 36. — Vgl. अङ्गुलि^०, उन्मुद्र, तर्कमुद्रा, दिवस^०, दुर्षोधनवीर्यज्ञान^०, नागमुद्र, नाममुद्रा, पाद^०, प्रति^०, बर्हिमुद्रा, मक्षा^०, विमुद्र, स^०.
 मुद्रातर (मुद्रा + त्र^०) n. Type auf dem Titel der Calc. Ausg. des Pāṇini.
 मुद्राङ्क (मुद्रा + ङ्क^०) adj. Jmdes Siegel tragend, gestempelt, gezeichnet mit: नरेन्द्राङ्क^० (पट) RĀĒA-TAR. 1, 295. तन्मुद्राङ्क 4, 418.
 मुद्राङ्कित (मुद्रा + ङ्क^०) adj. dass.: कमलाकपोलमकरीमुद्राङ्कितोरःस्थल Spr. 1326, v. 1. im ÇKDr. सिन्धूर^० Git. 4, 23. कामस्य मदमुद्राङ्कित्वाविव (स्तनौ) KATHÁS. 34, 32. सौन्दर्य^० ÇĀRṅG. PADDH. Pet. Hdschr. 50, b (73, b).

मुद्राबल (मु^० + बल) n. eine best. hohe Zahl VJUTP. 184. LAJIT. ed. Calc. 169, 2.
 मुद्रामार्ग (मु^० + मार्ग) m. = ब्रह्मरन्ध Verz. d. Oxf. H. 235, a, 18.
 मुद्रापत्र (मु^० + पत्र) n. Buchdruckerpresse und मुद्रापत्रालय (त्रालय) Buchdruckerei auf den Titeln in Indien erschienener Bücher.
 मुद्राराजस (मु^० + राज^०) n. der Rākshasa und der Siegelring, Titel eines Dramas GILD. Bibl. 303. fgg. 337. SĀH. D. 132, 3.
 मुद्रालिपि (मु^० + लिपि) f. Druck, Holzdruck: मुद्रालिपिः शिल्पलिपि-
 लिपिलिखनिसंभवा (so u. मुद्रा) । गुण्डिकाधुपासंभूता लिपयः पञ्चधा स्म-
 ताः ॥ VĀRĀHĪTANTRA im ÇKDr.
 मुद्रिका (von मुद्रा) f. 1) *Siegelring* VJUTP. 130. MBH. 1, 3157. 5163. 5166. —
 2) *Bez. eines best. chirurgischen Instruments* WISE 169 und Abbildung: सुच. 1, 26, 12. 27, 11. VĀGBH. 26, 14. — 3) *eine geprägte Münze*: सौवर्णी रा-
 जती ताभीमायसो वा मुद्राभिताम् । सलिलेन सकृद्दत्तां प्रतिपेतत्र मुद्रि-
 काम् ॥ MIT. im ÇKDr. कैममुद्रिक adj. Vop. 6, 14. — 4) *Fingerstellung, Fingerverschlingung* (vgl. मुद्रा 8.) PAKĀR. 3, 8, 21. — Vgl. अङ्गुलि^०.
 मुधा (von मु) adv. गाणा स्वरादि zu P. 1, 4, 37. umsonst, vergebens.
 für Nichts und wieder Nichts AK. 3, 5, 4. H. 1516 (nach dem Schol. auch
 adj. मुध). 1534. HALĀJ. 4, 75. मुधा ज्ञानं मुधा वृत्तं मुधा सेवा मुधा अमः MBH.
 14, 1045. ÇĀK. 172, v. 1. MĀLAV. 52. Spr. 2300. 2380. KATHÁS. 43, 207.
 यत्किंचिदपि संवीक्ष्य कुरुते हसितं मुधा (with delight BALLANT.) SĀH. D.
 50, 18. irriter Weise (dieses könnte die urspr. Bed. sein): रात्रिः सैव
 पुनः स एव दिवसो मत्वा मुधा ज्ञप्तवः Spr. 2026, v. 1.
 मुनि (von मन् nach UṆĀDIS. 4, 122) m. f. (मुनि und मुनी गाणा व-
 ङ्गादि zu P. 4, 1, 45) AK. 3, 6, 5, 38. Trik. 3, 5, 16. 1) m. a) etwa Drang.
 Andrang: प्रुक्षो वः प्रुष्मः क्रुष्टमी मनांसि धुनिर्मुनिरिव शर्षस्य धृक्षोः frisch
 ist der Hauch, zornig der Muth, wie ein tosender Drang der verwegenen
 Schaar (der Winde) RV. 7, 36, 8. Es ist nicht möglich hier mit SĀH. die
 Bed. Asket festzuhalten. — b) (der von innerem Drang Getriebene) ein
 Begeisterter, Verzückter. Zu dieser Auffassung passt, was von Verzü-
 ckung und Vergöttlichung der Muni RV. 10, 136, 2. 4. देवेषितो मुनिः
 ३ gesagt und was vom Muni Aitaça Ait. Br. 6, 33 erzählt wird, den
 sein Sohn für verrückt hält. इन्द्रो मुनीनां सखी RV. 8, 17, 14. मुनेर्देवस्य
 मूलैर्न सर्वा विध्यामि ता अर्हम् AV. 7, 74, 1. ÇĀT. Br. 9, 3, 2, 15. Später be-
 zeichnet das Wort jeden ausgezeichneten Weisen, Seher, Asketen überh..
 insbes. den, welcher das Gelübde des Schweigens angenommen hat (vgl.
 मौन), AK. 2, 7, 41. Trik. 3, 3, 252. H. 76. an. 2, 279. MED. n. 15. HALĀJ. 2, 189.
 257. Viçva beim Schol. zu VĀSAYAD. 19. Accent eines auf मुनि ausgehen-
 den comp. गाणा घोषादि zu P. 6, 2, 85. — ÇĀT. Br. 14, 6, 2, 1. 7, 2, 25. TAHT.
 Ār. 2, 20. पातु वा मुनयो ब्राह्म्या दिव्या राजर्षयस्तथा सुच. 1, 16, 20. एव-
 माचारतो दृष्ट्वा धर्मस्य मुनयो गतिम् । सर्वस्य तपसो मूलमाचारं जगुः प-
 रम् ॥ M. 1, 110. R. 1, 4, 14. RAÇH. 3, 49. नगान्यतान्मुरान्पितृन् । गन्धर्वा-
 प्तरसश्चैव मुनोन्सिद्धाश्च VARĀH. BRH. S. 48, 25. देवमुनिसिद्धचारणैः 74.
 19. मुनिमतान्यवलोक्य 68, 117. Spr. 3019. VER. in LA. (II) 20, 20. मरी-
 च्यादीन्मुनीन् M. 1, 38. भृगु 59. मुनीनामप्यहं व्यासः (sagt Kṛṣṇa) BHĀG.
 10, 37. वसिष्ठायैर्मुनिभिः WEBER, RĀMAT. Up. 327. R. 1, 32, 3. RAÇH. 1,
 94. 2, 55. दत्ताद्या मुनिसत्तमाः VP. bei Muir, ST. 1, 27. वाल्मीकिमुनिसिं-
 हस्य R. Einl. Narasakha Vikā. 3. SĀRASYATA VARĀH. BRH. S. 54, 99.